

PROBLÉMY OCHRANY LESA V ROKU 2025 A PROGNÓZA NA ROK 2026

Andrej Kunca ▪ Juraj Galko ▪ Milan Zúbrik ▪ Jozef Vakula ▪ Andrej Gubka
Roman Leontovych ▪ Michal Lalík ▪ Valéria Longauerová ▪ Slavomír Rell
Bohdan Konôpka ▪ Christo Nikolov ▪ Miriam Maľová ▪ Marcel Dubec

Kunca, A., Galko, J., Zúbrik, M., Vakula, J., Gubka, A., Leontovych, R., Lalík, M., Longauerová, V., Rell, S., Konôpka, B., Nikolov, Ch., Maľová, M., Dubec, M.: Forest Health in Slovakia in 2025 and Prognosis for 2026. APOL, 2026, vol. 7, no. 1, p. 3–9.

Abstract: The bark beetles is the major group of pest agents in Slovakia. It infests mostly spruce, regionally it occurs in Central mountainous parts of Slovakia. There were no largescale windthrow or other larger damages in Slovakia. However, drought increases stress to all tree species in all regions and those tree species are subsequently easily successfully attacked by biotic pest agents, even by the ones that are usually less pathogenic to trees. It may happen that direct dieback of trees by drought will increase its role in the forest health pathological system. Anyway, sanitary felling in 2025 decreased due to less damages by bark beetles in Horehronie region.

Key words: sanitary felling; drought; bark beetles; pathogens; Horehronie region

Asanačné ťažby

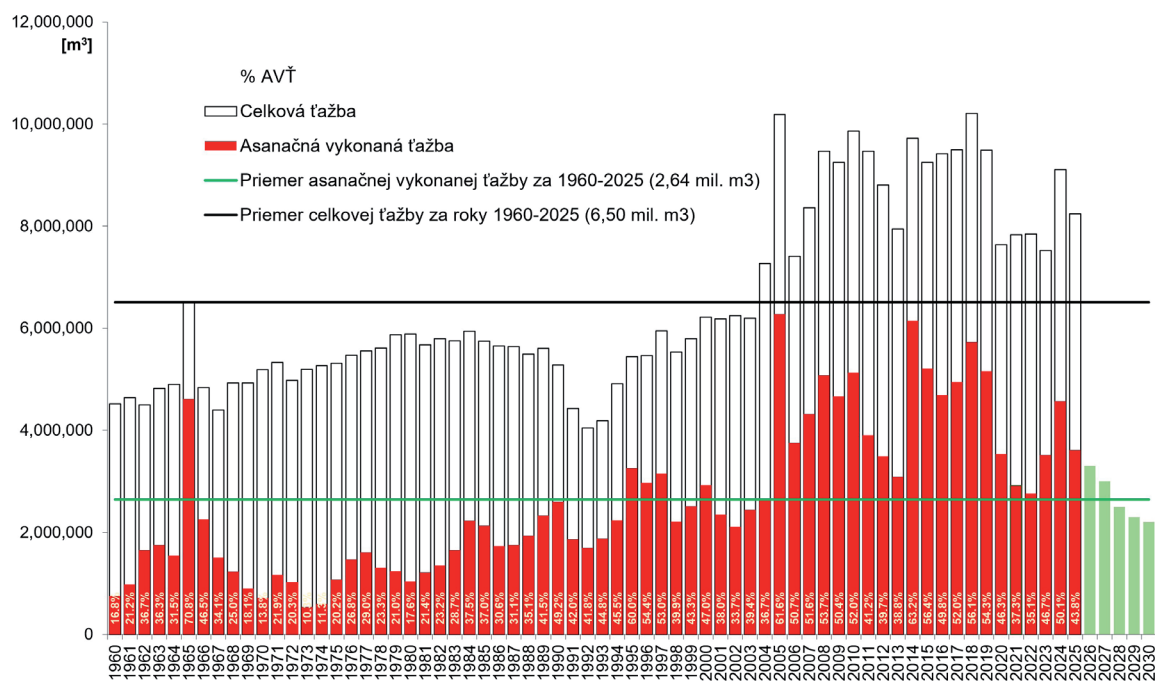
V roku 2025 bolo asanačnou vykonanou ťažbou (ďalej AVŤ) vyťažených 3,60 mil. m³ drevnej hmoty (o 0,96 mil. m³ menej ako v roku 2024). Po kulminácii asanačnej vykonanej ťažby v 2018 (5,72 mil. m³) a postupnom poklese do roku 2022 (2,75 mil. m³) nastal v rokoch 2023 a 2024 opätovný nárast AVŤ. Podiel AVŤ na celkovej ťažbe (8,23 mil. m³) bol 43,8 %.

Podiel ihličnatých drevín na AVŤ je až 84,7 % (3,05 mil. m³), podiel listnatých drevín je 15,3 % (0,55 mil. m³). Podiel AVŤ ihličnatých drevín na celkovej ťažbe ihličnatých drevín (4,80 mil. m³) bol 63,5 %, u listnáčov (celková listnatá ťažba 3,43 mil. m³) to bolo 16,2 %. AVŤ ihličnanov bola v roku 2025 pod dlhodobým priemerom (čo je hodnota 3,23 mil. m³), u listnáčov je posledných 8 rokov pod dlhodobým priemerom (dlhodobý priemer listnatej AVŤ je 0,57 mil. m³).

Najvýznamnejším dôvodom týchto AVŤ boli biotické činitele so 74,9 % podielom (2,70 mil. m³), abiotické činitele poškodili 0,89 mil. m³ (24,8 % podiel) a antropogénne 13,4 tis. m³ (0,4 % podiel). AVŤ ihličnatých drevín (3,05 mil. m³) pozostávala predovšetkým zo smreka 2,68 mil. m³ (87,8 %), AVŤ listnatých drevín (0,55 mil. m³) pozostávala predovšetkým z buka 0,31 mil. m³ (56,3 %).

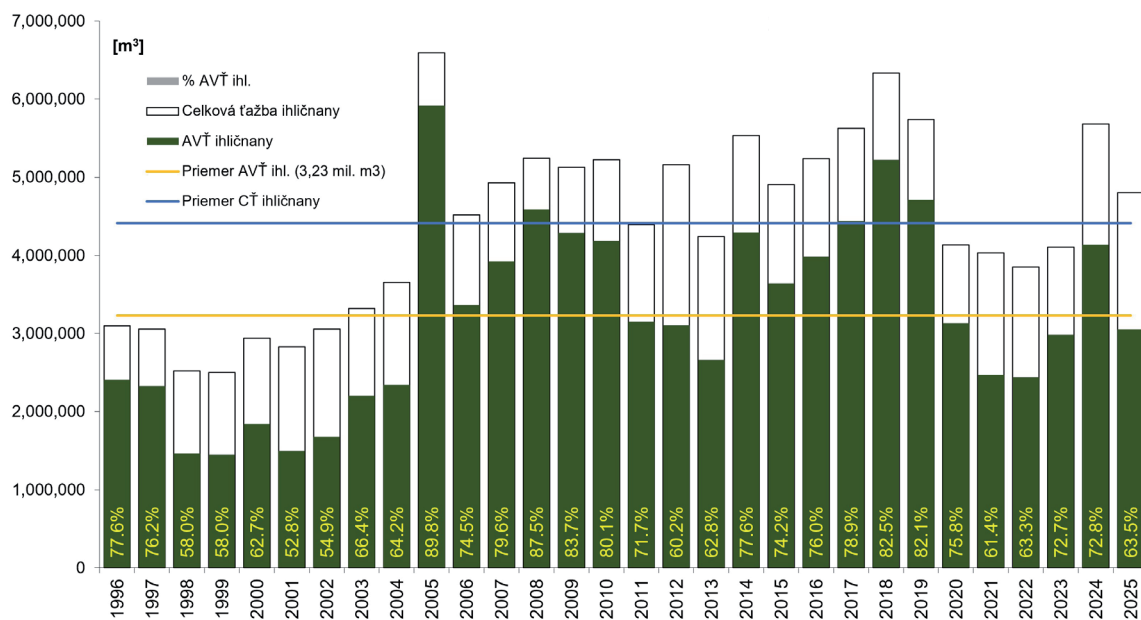
Regionálne boli najvyššie objemy AVŤ v okresoch Brezno (0,81 mil. m³, čo je o 0,73 mil. m³ menej ako v roku 2024!), Čadca (316 tis. m³, čo je o 27 tis. m³ menej ako v roku 2024), Námestovo (305 tis. m³, čo je o 93 tis. m³ menej ako v roku 2024) a Liptovský Mikuláš (193 tis. m³, čo je o 43 tis. m³ menej ako v roku 2024). V týchto štyroch okresoch bolo v AVŤ spracovaných 1,62 mil. m³ (o 0,89 mil. m³ menej ako v roku 2024), čo je 45,1 % z AVŤ na Slovensku!

Z pohľadu AVŤ bol rok 2025 tretím rokom novej vlny hynutia smrečín. Ide o reakciu na sucho 2022 a 2024 s následným hynutím smrečín na Horehroní. Predpokladáme, že objemy AVŤ sa dostanú na hodnotu dlhodobého priemeru v roku 2029.

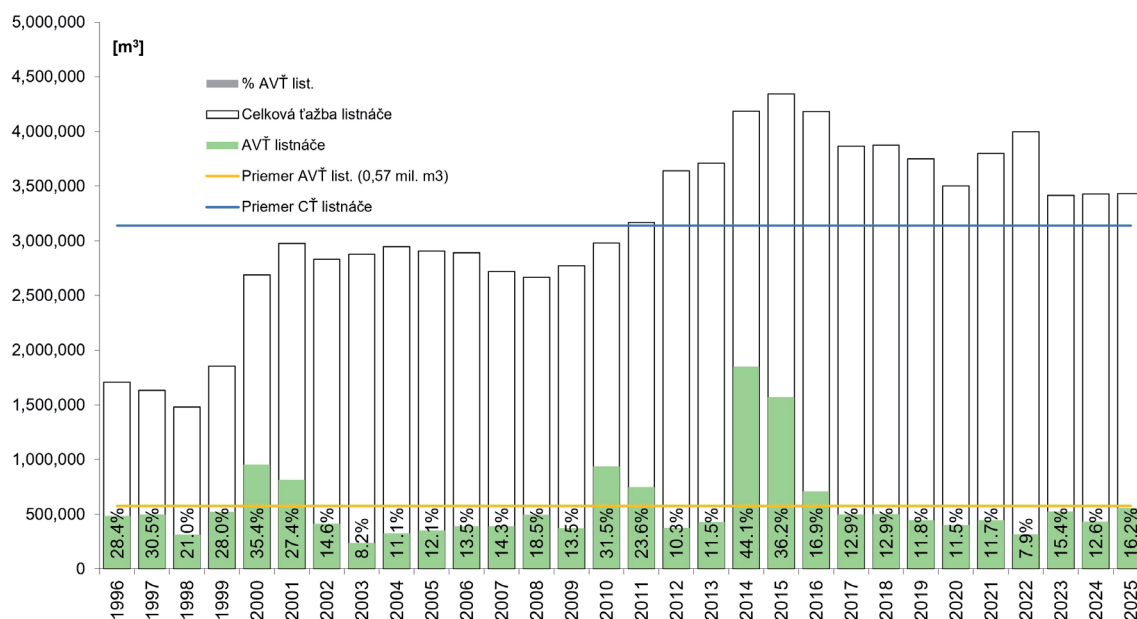
Obrázok 1. Vývoj asanačných vykonaných a celkových ťažieb s prognózou do roku 2030.

Figure 1. Development of the total (white columns) and the sanitary (red columns) felling with the prognosis until 2030 (green columns).

Obrázok 2. Vývoj asanačných vykonaných a celkových ťažieb ihličnatých drevín.

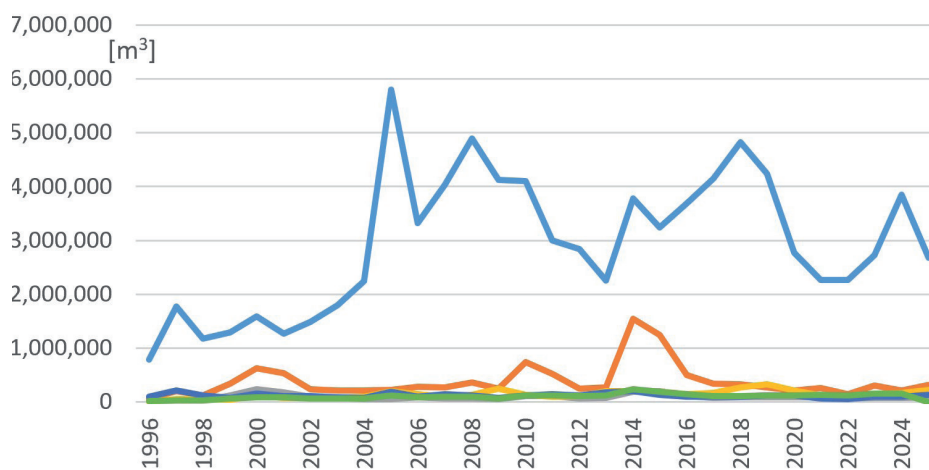
Figure 2. Development of total (white columns) and processed sanitary (dark green columns) felling of coniferous trees.

Obrázok 3. Vývoj asanačných vykonaných a celkových ťažieb listnatých drevín.

Figure 3. Development of total (white columns) and processed sanitary (light green columns) felling of broadleaved trees.

Podiel smreka na AVT v roku 2025 bol 74,3 %, buka 8,8 %, borovice 6,3 %, jedle 3,6 % a duba 1,7 %. V absolútnych hodnotách bol oproti roku 2024 nárast objemu AVT zaznamenaný pri buku, duboch, jedliach a ostatných drevinách spolu. Pokles AVT bol pri smreku a boroviciach.

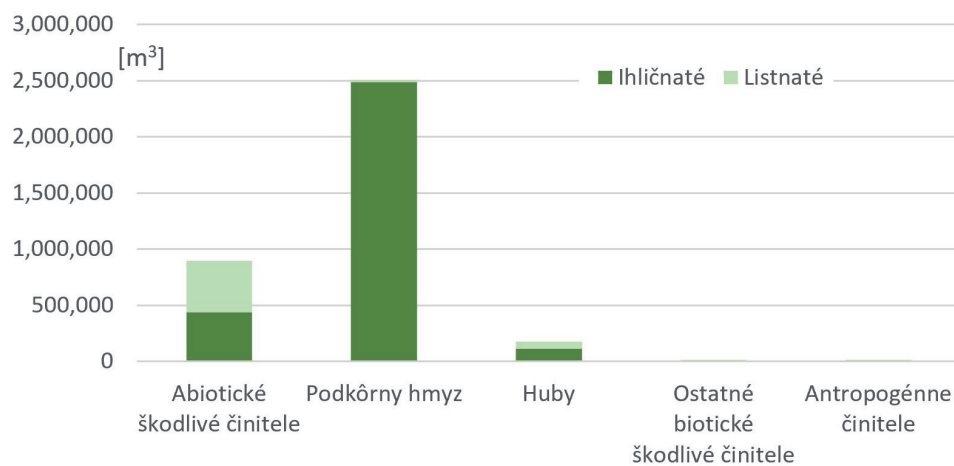

Obrázok 4. Asanačná vykonaná ťažba podľa drevín za roky 1996 – 2025.

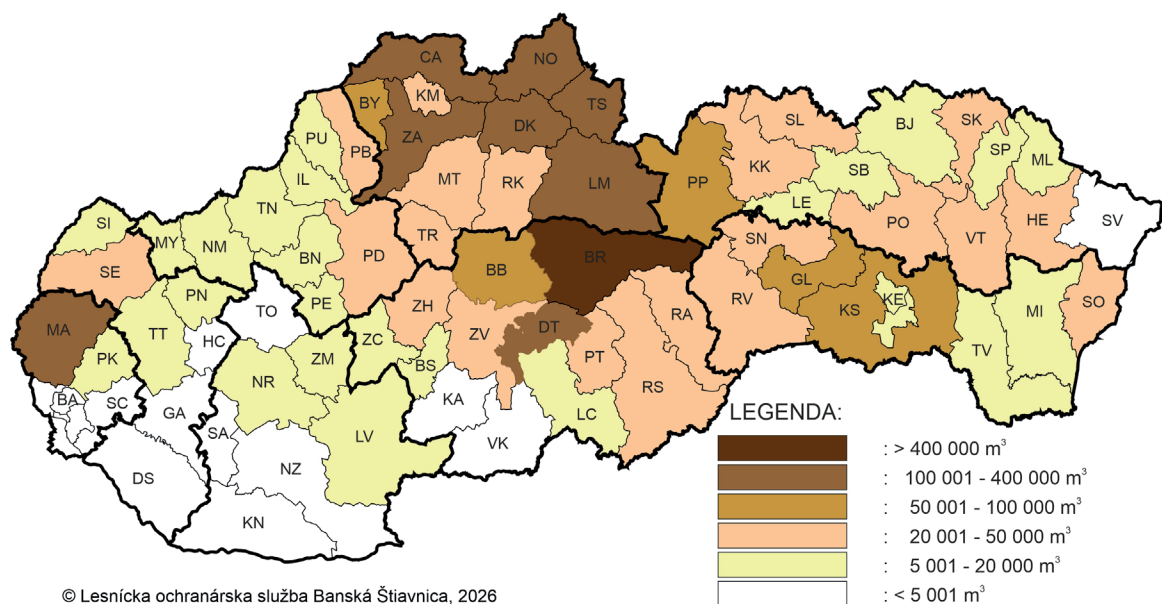
Figure 4. Sanitary felling by tree species within 1996–2025.

Tabuľka 1. Usporiadanie tých istých nepôvodných druhov ohrozujúcich zdravotný stav lesov usporiadaných podľa drevín.
Table 1. Arrangement of the same non-native species threatening the health of forests arranged by tree species.

Skupiny škodlivých činiteľov	Asanačná vykonaná ťažba [m ³]		
	Ihličnaté	Listnaté	Spolu
Abiotické škodlivé činitele	433 629	459 641	893 270
Podkôrný hmyz	2 485 454	22 010	2 507 464
Huby	114 213	62 797	177 010
Ostatné biotické škodlivé činitele	10 415	6 419	16 834
Antropogénne činitele	8 522	4 937	13 459
Spolu	3 052 233	555 804	3 608 037

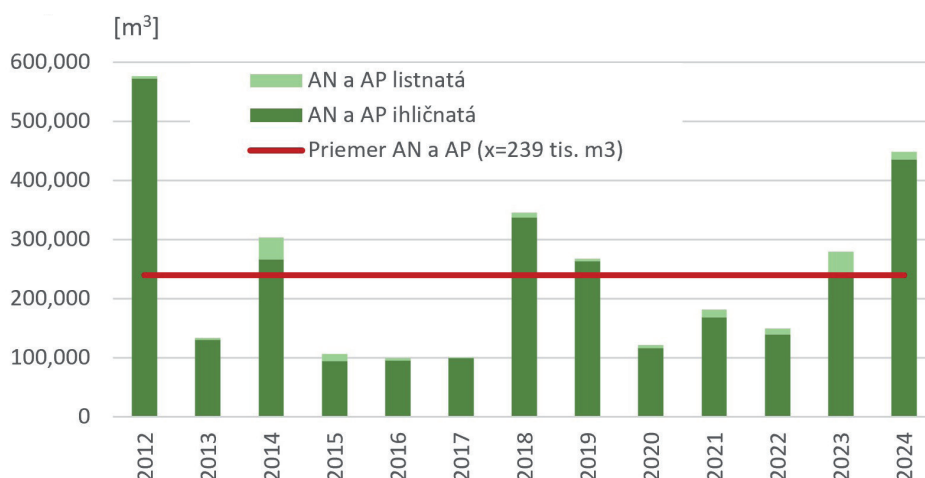

Obrázok 5. Štruktúra asanačnej vykonanej ťažby podľa hlavných skupín škodlivých činiteľov v roku 2025.
Figure 5. Processed sanitary felling by major groups of pest agents in 2025.

Obrázok 6. Asanačná vykonaná ťažba podľa okresov v roku 2025.
Figure 6. Sanitary felling by districts in 2025.

Za 14 rokov (2012 – 2025) bol spolu objem asanačnej nespracovanej alebo asanačnej ponechanej ťažby 3,33 mil. m³, z čoho je ročný priemer 238 tis m³. V roku 2025 bola nespracovaná alebo ponechaná asanačná ťažba v objeme 226 tis. m³, čo je 95 % z dlhodobého priemeru.

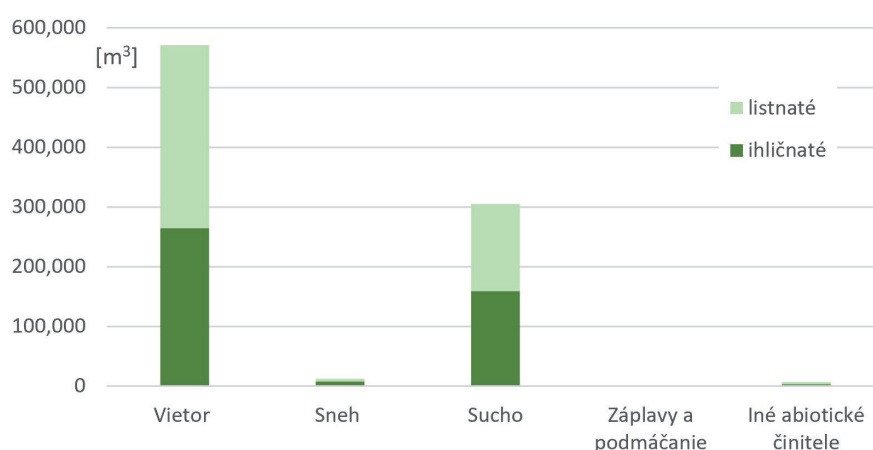

Obrázok 7. Vývoj asanačnej nevykonanej ťažby a asanačnej ponechanej ťažby.
Figure 7. Development of sanitary felling unprocessed and sanitary felling abandoned.

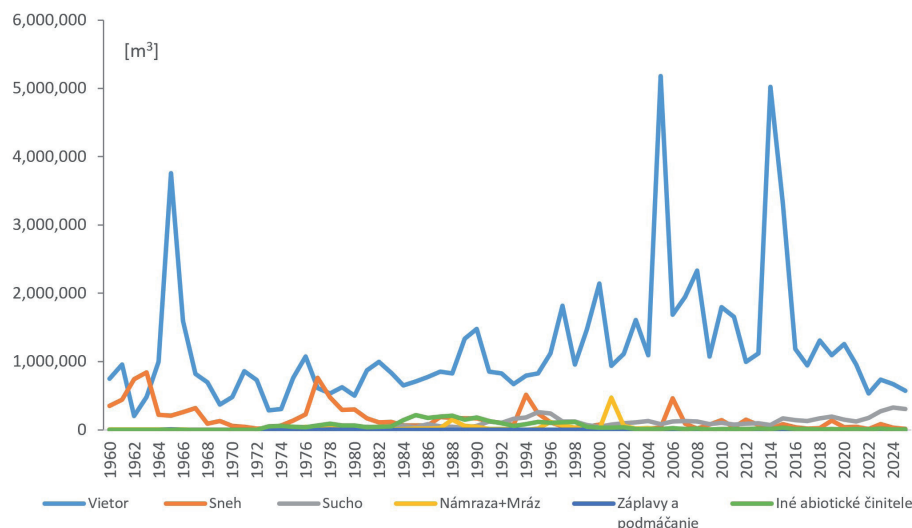
Abiotické škodlivé činitele v lesoch a vykonané opatrenia

V roku 2025 bolo AVŤ spracovaných 893 tis. m³ dreva z dôvodu abiotických škodlivých činiteľov, z toho 433 tis. m³ ihličnatých drevín a 460 tis. m³ listnatých drevín. Z ihličnatých drevín bol najviac poškodený smrek (229 tis. m³), z listnatých buk (301 tis. m³). Tento objem (893 tis. m³) je 59 % z dlhodobého priemerného spracovaného objemu (1,49 mil. m³).

Najvýznamnejším škodlivým činiteľom bol vietor (570 tis. m³), najviac spracovaného objemu dreva bolo v okrese Košice-okolie (88 tis. m³), Gelnica (50 tis. m³) a Čadca (42 tis. m³), resp. v Košickom kraji (215 tis. m³).

Obrázok 8. Asanačná vykonaná ťažba spôsobená abiotickými škodlivými činiteľmi v roku 2025.
Figure 8. Processed sanitary felling by abiotic pest agents in 2025.

Obrázok 9. Vývoj asanačnej vykonanej ťažby spôsobenej abiotickými škodlivými činiteľmi.

Figure 9. Development of processed sanitary felling caused by various abiotic pest agents.

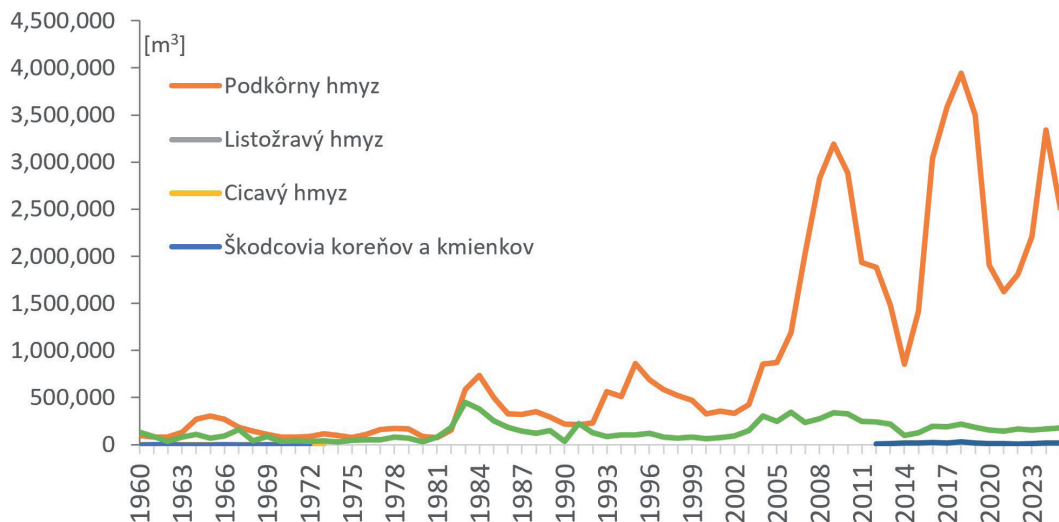
Biotické škodlivé činitele v lesoch a vykonané opatrenia

AVŤ spôsobená biotickými škodlivými činiteľmi bola v roku 2025 v objeme 2,70 mil. m³ (o 0,82 mil. m³ menej ako v 2024), z toho 96,6 % u ihličnatých drevín! Najvýznamnejšou skupinou biotických škodlivých činiteľov bol podkôrny hmyz s podielom na biotických činiteľoch 92,8 %. Z regionálneho hľadiska najväčšie objemy boli spracované v okresoch Brezno (775 tis. m³, o 640 tis. m³ menej ako v roku 2024), Námestovo (297 tis. m³), Čadca (273 tis. m³), Liptovský Mikuláš (174 tis. m³), Žilina (139 tis. m³) a Malacky (106 tis. m³).

Obrázok 10. Asanačná vykonaná ťažba spôsobená biotickými škodlivými činiteľmi v roku 2025.

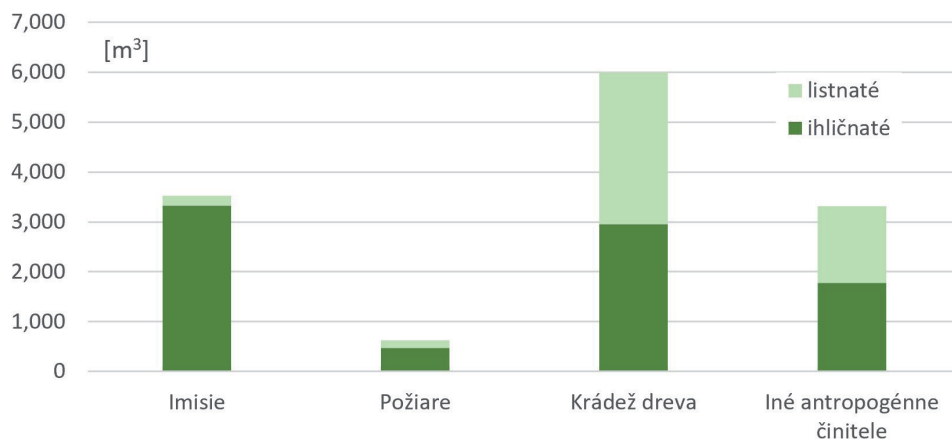
Figure 10. Processed sanitary felling by biotic pest agents in 2025.

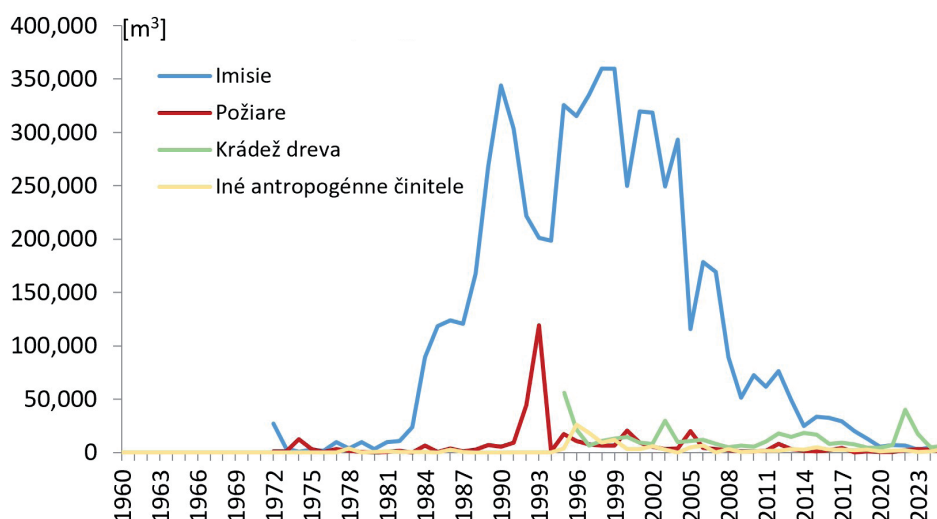
Obrázok 11. Vývoj asanačnej vykonanej ťažby spôsobenej biotickými škodlivými činiteľmi.
Figure 11. Development of processed sanitary felling caused by biotic pest agents.

Antropogénne škodlivé činitele v lesoch

AVŤ spôsobená antropogénnymi škodlivými činiteľmi bola 13 tis. m³, čo je rovnaký objem ako v roku 2024. Krádeže dreva sú už štvrtý rok po sebe najvýznamnejším škodlivým činiteľom z tejto antropogénnej skupiny. Najviac evidovanej AVŤ vyvolanej antropogénnymi činiteľmi bolo v okresoch Námestovo (1,7 tis. m³), Sabinov (1,7 tis. m³), Gelnica (1,5 tis. m³) a Rimavská Sobota (1,0 tis. m³).

Obrázok 12. Asanačná vykonaná ťažba spôsobená antropogénnymi činiteľmi v roku 2025.
Figure 12. Processed sanitary felling by anthropogenic pest agents in 2025.

Obrázok 13. Vývoj asanačnej vykonanej ťažby spôsobenej antropogénnymi činiteľmi.

Figure 13. Development of processed sanitary felling caused by anthropogenic pest agents.

Záver

Aj vďaka intenzívnemu spracovávaniu napadnutých smrekov v regióne Horehronia sa zdravotný stav lesov v roku 2025 zlepšil. Okrem toho priaznivé boli aj prírodné podmienky a priebeh počasia. Nevyskytovali sa prírodné extrémne ako silný vietor, veľké objemy mokrého snehu a pod., a tak nepribudlo náhle veľké množstvo oslabených, a tým náchylnejších stromov na napadnutie biotickými škodcami. V roku 2025 bolo miernejšie sucho ako bolo v rokoch 2022 alebo 2024.

Odstraňovanie poškodených a oslabených stromov z lesov tempom ako bolo v rokoch 2024 a 2025 má šancu výrazne prispieť k stabilizácii zdravotného stavu zostávajúcich lesov na viac rokov, a tak v hospodárskych lesoch by bolo možné venovať sa aj výchove a budovaniu požadovanej štruktúry produkčných lesov.

Podakovanie

Práca vznikla vďaka finančnej podpore v rámci projektov APVV-21-0131, APVV-22-0399, APVV-22-0545, APVV-23-0156, APVV-24-0425, APVV-25-0060 a APVV-25-0731 financovaných agentúrou APVV, projektu Lesnícka ochranná služba a projektu „PROMOLES“ – projekty financované z rozpočtovej kapitoly MPRV SR (prvok 08V0301). Táto publikácia vznikla aj vďaka podpore v rámci Operačného programu Integrovaná infraštruktúra pre projekt: Centrum excelentnosti lesnícko-drevárskeho komplexu LignoSilva; (kód ITMS: 313011S735) spolufinancovaný zo zdrojov Európskeho fondu regionálneho rozvoja. Štúdiu bola financovaná Európskou komisiou v rámci projektu LignoSilva [Grant Agreement #101059552] v rámci akcie Horizon Europe Teaming for Excellence.

ADRESA

Ing. Andrej Kunca, PhD.
Národné lesnícke centrum – Sekcia pre vedu a výskum
Odbor ochrany lesa a lesníckej ochrannárskej služby
Lesnícka 11
SK-969 01 Banská Štiavnica
e-mail: andrej.kunca@nlcsk.org